

ren Tasche". Temu mojstru torej so občine dajale v določenih obdobjih vedno prednjeme. Ker pa vkljub temu zidanje ni hotelo napredovati in je Dengg zmirom imel razne izgovore za svoje počasno delo, so se občine sčasoma naveličale ogromnega, pa brezuspešnega plačevanja ter so mu dale breo, kot sušmarju, kakoršnega se je mož izkazal tudi drugod. N. pr. blizu Čmureka je baje prevzel popravljanje strehe na neki cerkvi. Predajem je točno sprejel, streho pa je elegantno "špufal": nedovršeno pustil. (To mi je pravil tamošnji kmet.) Popravljanje župnijskih hlevov in gospodarskega poslovanja pri Sv. Marjeti pred šestimi leti cerkvi, konkurenčni odbor ni hotel poveriti njemu. Ni mu zaupal. Ne zdi se nam vredno, navajati več sličnih slučajev, pri katerih se je Dengg očitno izkazal kot "poštenega" zidarskega podjetnika. In, take-mu človeku — to je glavni smisel teh vrst — je baje izdala ptujška mestna občina pohvalno spričevalo, ki se je prebralo v Mariboru pri zadnji njegovi poroki obravnavi radi zločina goljufije, v katerem spričevalu se slika Dengg kot neomadeževan "poštenjak". Toda ta čudni dokument pa je bil baje brez vsakega podpisa: kar očitno znači, da je dotični mestni urad (ozir. Ptujčan), ki je spričevalo sestavil ni bil niti v najmanjši meri prepričan o Dengg-ovi — poštenosti. A kljub temu spričevalo je bil Dengg obsojen na pet let ječe.

Ormož. Različne tatvine. Stanovnici Terezij Megla v Lešnici je bila vkradena vsa obleka in perilo v vrednosti okoli 3000 K. Orožnika Videnšek in Jakopin iz postaje v Ormožu sta po večdnevnem poizvedovanju izsledila storilko imenom Ivano Gabrovec iz Polensaka, ki se je skrivala v Varaždnu pod tujim imenom. Orožnika sta našla pri njej tudi vso vkradeno obleko, katere je bila pa deloma že v rokah njenih pomagačev. Orožnikoma se je dalje posrečilo pri tej priliki priti na sled storilec od vionih ulic v Senčaku in Vel. Nedelji in sta razun prej imenovane aretirala nevarnega tatu Ivana Kukovca iz Polensaka, ki se je klatil po Hrvaškem v Dubravi pod tujim imenom. Ob priliki sejmov v obmejnih hrvaških krajih, prodajajo različni delamrzneži tukej vkradeno obleko na javnem trgu. Kmetje, kateri sta bili od tatov obiskani, pozor!

Konjice. Kdo kaj ve? Peter Pliberšek, rojen na Tinjah pri Slov. Bistrici, bivajoč v nadžupniji Konjice, je odšel leta 1914 na rusko bojišče in je tam zginil. Če bi kdo njegovih tovarišev o njem kaj vedel, naj to naznani Mariji Pliberšek, posestnici, Strtonak, p. Konjice, ali pa župnemu uradu v Konjicah.

Stranice pri Konjicah. Tatvina. Pri posestniku Janezu Bukovcu, p. d. pri Pergerju, je služil begunec Franc Gruden iz Bazovice pri Trstu za pastirja. Je okoli 17 let star, srednje postave, zašernega obraza, črnih las, oblečen pa je v pražnjo obleko, katero je vkradel, namreč črne čevlje, nove črne belorizaste hlače, telovnik in suknjič iz pepelnato-sivega vojaškega blaga, nova srajca z zelenkastim ovratnikom in rdečimi rožicami in rujav kosmat klobuk. — Osumljen je tudi, da je vkradel pri istem posestniku 8200 K, večinoma bankovci po 400 K, po 80 K in po 40 K ter srebrno uro. Prosi se, da če bi ga kdo zapazil, da menjuje denar v gostilni ali trgovini, naj ga prime in izroči postavni oblasti.

Lava pri Celju. Tukaj je umrl v 70 letu svoje starosti tukajšnji posestnik Miha Skrabar. Rajat je bil vedno na naši strani in trdna opora proti izdajcem našega naroda. Naj v miru počiva!

Babno pri Celju. Tukajšnjemu gasilnemu društvu kličemo: Ne zavarajte ljudstva v ranjanje in ples! Ne podirajte delo "Svete vojske" in ostalih društev! Slovensko apeliramo na vas, bodite na prihodnjih vaših prireditvah bolj dostojni!

Laško. Umrl je v starosti 80 let tretjerednik in dobri oče g. Janez Uranker, posestnik in bivši železnik v pokoju. Bil je dolgoletni naročnik "Sloven. Gospodarja" in zvest somišljenik naše stranke. Pogreb se je vršil na prvi petek ob obili udeležbi tretjerednikov, železnikarjev in tržanov. Sorodniki, sami vrli našinci izrekajo vsem prisrčno zahvalo, posebno č. g. dekanu dr. Krulcu za nagrobni govor, č. g. Holcmanu, gospodičnam Krulje in Krenerjevim. Vsem tovarišem in znancem ga priporočamo v molitev! N. v m. p.!

Mozirje. Nekomu se je zazdelo, da gornjegrajski okraj ni bil dovolj zastopan pri regentovem sprejemu. Napisal je v "Novo dobo" članek, v katerem zvrta krivdo na tukajšnjega g. komisarja, ki je šel komaj prišel k nam. Očitati mu dopisnik ne more nič drugega, ko da je g. komisar klerikalec. Misli menda, da se bo ustrašil kdo te besede. Mi nekaterim gospodom želimo vsako veselje in slavo, še bolj bi jim pa priporočali malo več odkritosrčnosti in resnicoljubnosti.

Ljubno. (Rdečkarji). Podučni tečaj Slov. kmetijske zveze, ki se je v nedeljo vršil na Ljubnem, napadajo sedaj nasprotniki, komunisti Podpečanove sorte s tem, da trošijo med ljudi neresnice, češ: na zborovanju so se izrekli za vojno. Vojno so pač tisti podburili, ki so kot bivši avstrijski žandarji naše moze in fante lovili ter jih vklonjene tirali v vojno. Oče Podpečan, vam je kaj znano o tem, če ne, vam bomo stvar še bolj natančno opisali. Vojno so hoteli povzročiti rdečkarji s svojim štrajkom. Zakaj pa rdečkarji ob času nesrečne vojske niso štrajkali, ko so hladnokrvno vozili vlak za vlakom naših mož in fantov na vojno v smrt? Slov. kmetiska zveza se pa bo vključila "Sokolu" in komunistom krepko razvila. Naš kmet je toliko brihten, da se ne da farbat. Take laži zaležajo k večjemu pri kakšni blebatači.

Sv. Jurij ob južni železnici. V našem kat. bralnem društvu se vlada vojna zasanost. Malo članov, že večkrat prebrane knjige, par časnikov. Krivo je, ker se pri vsakoletnem običnem zboru pusti voliti stari odbor, ki se pa ne zaveda svojih dolžnosti v sedanjem času. Če je denar, zakaj se ne naroči več časopisov in novih knjig. Ako nima stari odbor volje in veselja do dela, naj prepusti vodstvo mladim, navdušenim možem.

Sv. Jurij ob južni železnici. Ali ni to nezavednost? V hiše, kjer so člani "Orla" oziroma "Orlica" doma, prihaja liberalen list "Domovina". Bratje in sestre, ali ne veste, da vas ta list zlasti zadnje čase dan za dnem nesramno napada? Takšen list ne sme imeti prostora v vaših hišah.

Smarje pri Jelšah. V naši župniji umrl je v župnišča v Smarju v 94. letu starosti eden zadnjih Radeckijevih veteranov g. Franc Soštarič. Doma iz Vogričevca pri Ljutomeru je rajni v mladih letih spoznal velik del Italije, gospodaril potem dolgo vrsto let vzorno na svoji domačiji, zadnja leta pa preživel pri svoji hčeri Jožici v Smarju. Vse življenje iskrenega prijatelja in dobrotnika duhovnikov je doletela pač redka čast in sreča, da je bilo sb njegovi smrti krog njegove smrtne postelje zbranih 12 duhovnikov, 10 duhovnikov pa ga je spremljalo na njegovi zadnji poti. Ljubeznjivemu starčku bodi Gospod dobrotljiv plačnik!

Zagorje pri Pilšanuju. Ker letos pade 1. avgust uprav na prvo nedeljo, obhajali bomo "leskovsko romanje" v dneh 6. in 7. in 8. avgusta. Imeli bomo tridnevno v čast zagorski Materi božji in v čast lurske Device, kateri je v Zagorju posvečena krasna lurska jama s studenčkom. Prvi dan 6. avgusta ob desetih dopoldne bo sprejem romarjev v lurski jami,

nato bo procesija v romarsko krasno cerkev Matere božje zagorske. V cerkvi bodo duhovne vaje in vsak dan procesije v lursko jamo.

Glaboko pri Brežicah. Zadnji "Kmetijski list" je nagromadil celo vrsto laži zoper voditelje in pristasa Kmetijske zveze, dočim ne najde niti besedice graje zoper protikmetisko postopanje liberalcev, čemur se nikdo ne čudi, kdor ve, da ne sme pisati proti svojim duševnim voditeljem in krušnim očetom. Akoravno je že davno znižana carina na odločen pritisk Jugoslov. kluba in KZ, akoravno je znano, da so ravno poslanci Jugoslov. kluba vedno bili proti vsaki izvozni carini, katero so upeljali v naši državi liberalci, prijatelji in zavezniki samostojnežev, si drzne ta laži-kmetijski list napadati ministre dr. Korošca, dr. Jankoviča in Roškarja. Temu se ni čuditi, ako se pozna delo Samostojne stranke in njegovih voditeljev. Poglejmo si delo naših treh voditeljev: Ureka, Keneja in Tomincea. Vsi trije jako veliko delajo za kmeta, pa samo z jezikom. Urek hodi po shodih na katerih le malokdaj kako resnično besedo zine v Posavju pa komandira in terorizira tako, da je strah in groza. Urek misli, da ima mnogo pristasev, pa se jako vara. Radi njegove nasilnosti in ljubelega miru mu ljudje ne nasprotujejo, pri volitvah pa bodo odločno proti samostojnežem. Saj so v Posavju že spredeli, da ima Samostojna kmeta le za noreca. Urek sedi, kakor kak Crnogorec v hladni sobici, bere časopise in piše pisma svojim prijateljem, kakor tudi političnim nasprotnikom; delo na polju opravlja ravnotako malo kakor urednik Kmetijskega lista. Čemu, bi bile ženske in otroci na svetu, ako bi Urek, vodja Kmetijske stranke, na polju delal? Gospodu Ureku povemo samo to, da je terorizem uničil močne stranke, ne pa stranko, ki je komaj začela živeti, kar manj sam sprevidi, zato tako pridno priporoča pristasa Kmetijske zveze, naj se združijo s samostojneži. Drugi voditelj je Kene, ki je kot velik kmetijski prijatelj neusmiljeno rekviriral v vojnem času živino, svojo pa prodajal po 11 K na Hrvaško. Samo ob sebi umevno je, da je galico, namenjeno za naše kmete, za drag denar prodajal na Hrvaško. Pred kratkim mu je njegov somišljenik v Narodnem domu v Brežicah to očitil, a Kene je korajžno molčal. Da kot voditelj Samostojne stranke pomaga revnim vinogradnikom, je Kene lansko jesen nakupil čez 500 hl vina po 4 do največ 7 K, katerega je naprej prodajal po 10 do 12 K. Pri samem vinu je zaslužil čisto nad 100.000 K, koliko pa pri živini in galici, se ne ve, gotovo tudi več kot 100.000 K. Kakor Urek, nemore tudi Kene pokazati žuljev na roki, kvečjem na jeziku ker je Hrvat, kakor tudi naše kmete prav marljivo obdeloval, da so kupovali njegovo živino in galico ter mu prodajali na jesen na pol zastojno vino. Tretji "nesebičen" voditelj samostojnežev je naš nadučitelj Tominec. Kot glavni faktor pri Kmetijski podružnici se jako razume na kupčijo z galico, pri kateri bo zaslužil, ako ne bo odbor, opozorjen po teh vrsticah, proti njemu nastopil, lepe tisočake. Veliko ljubezen do kmetijskega stanu kaže ta mož s tem, da je na vsak način zahteval od krajnega šolskega sveta, da mora za njegovega sina in hčera napraviti sobe na podstrešju, kar ni bilo neobhodno potrebno in bi se lahko počakalo, ko bi delo bilo dosti cenejše. Pa kaj Tominec zato? Saj ga samostojneži, ker je velik liberalce, imajo za svojega voditelja, če tudi bi vsu občanom naložil še večja bremena. Kdor hoče Samostojno stranko dobro spoznati, naj si ogleda delovanje teh treh "voditeljev", kateri so baje še najboljši med vsemi voditelji Samostojne. Zetja po mandatih in po lastnem velikem dobičku je privedla te ljudi do ustanovitve Samostojne stranke, kmetiske koristi so jim manjša briga ko advokatom v Brežicah.

LISTEK.

Ksaver Meško.

Beg z rodne grude.

V krasnem avgustovskem jutru sem stal pred leti na mali dolenski postaji.

Skoro hladno je bilo. Iznad Gorancev se je pravkar dvigalo solnce v prelestni krasoti in je obetalo krasen, vroč dan. Travniki onstran proge so kar trepetali pod težo biserov, ki je bila z njimi okrašena slednja travica, vsaka cvetka. Z bližnje cerkve je ravno pozvanjalo k sv. maši. Kakor bi se zibali breztelesni angeli po čistem, mirnem ozračju in bi peli čudovito pesem, so se razlivali jasni glasovi brona-stega pevca po pokojni skoro še spavajoči krajini.

Razen mene je stalo na peronu četrto krepkih, lepih mladih deklet, dvoje stark, mož srednjih let, tih in zamišljen, in mlad fant, ki se mi je zdel ves zbežgan.

Nisem še dolgo čakal, kar je zavozil vlak na postajo. Tedaj pa ženske v jok: "Nikoli več se ne vidimo, nikoli več!"

V naglici pograbilo vsi, ženske in moški, prtljago, nakopičeno na klopi postajskega mostičja, povezano v velike, pisane robce.

Dekleta in fant vstopijo, starki in mož stoji ob progi.

Vlak se strese, pretegne, zažene iz postaje.

"Pozdravite doma! Pozdravite ...!"

V jok zatre klic deklet. Jokajo in mahajo z rokami skozi okna. Fant vihti klobuk. Po bledem licu mu drse svetle solze. Vse krvave ima oči — moral je danes že bridko jokati, morda je prejel vso noč. Starki mahata za vlakom, še nekaj hipov se sliši njihovo obupni plač. Mož stoji mrko ob njima in strmi o kamenu za vlakom. Kaj mu odnaša? Sestre? Neve-

sto? Morda njega ni marala in gre v svet — in z njo gre vsa njegova sreča, vse življenje ...

Ko se dekleta nekoliko pomirijo, vprašam:

"Kam odhajate?"

"V Ameriko!"

Težko mi leže na srce. Molče zrem ta štiri lepa sveža dekleta pred seboj in tega še komaj sedemnajstletnega fanta. V duhu pa vidim daljno pot v tuji svet in njihovo pot skozi življenje bi rad zazrl. A se izgubljam v daljavi, v megli ... kam, kam? Morda v pogubo!

"Pa nimate doma dela in jesti?"

Morda jih je ranila moja radovednost, morda trpka rezkost, s katero sem vprašal: ne odgovore, le glasneje zahte ...

Proti jesenskemu večeru sem se peljal po Krasu, v Reko.

Vso pot sem se čudil: postaja za postajo polna ljudi: možje, fantje, žene, dekleta, otroci. In skoro vsak nosi na hrbtu velikansko culo, malone krošnjo. Nemir in vrvenje, ko zavozil vlak na postajo, vpitje, naglo posilavljanje, bridke jok.

"Ali se je spet pričelo preseljevanje narodov?" mislim začuden.

Sprevodnik pride skozi voz. Vprašam: "Gospod, kam grede vsi ti ljudje?"

"V Ameriko, gospod."

V roce mi zarezhe hladni, brezbržni glas sprevodnikov. Morda je odsevala bol srca tudi iz oči, zakaj takoj je pristavil mehkeje:

Mi smo vajeni tega. Vozimo jih vsakih štirinajst dni.

"Pa nimate doma dela in jela?"

"Mislim, da ne. Le pogledajte te gole čeri."

"A so vendar njih očetje in dedje živeli na tem skalovju."

"Sol!" — Pomislija. — "Nekaj bo pač tudi navada pri tem letanju v tujino. In kakor bolezen je, pravijo ljudje stari: čez noč jo človek nabole."

Kakor bi mi bil pogovor neprijeten, je pozdravil in brzo odšel.

Molče sem zrl za njim. Med enakomerno drdranje vlakovo mi je zatrepalo v srce in v njegovo bol otožna, težka beseda Gospodova:

"Smili se mi ljudstvo!"

— — —

Naslonil sem se ob okno. Zroč čez ta siromašna brda, ožarjena z zlatom zahajajočega solnca, sem se z bolestjo vprašal:

"Kje tiči vzrok tega bega z rodne grude?" Ali res v samem siromaštvu? Tu na Krasu bi bilo verjemo. A na Dolenskem? Saj Slovenske gorice, istotako vinoroden kraj, ne morejo biti mnogo bogatejše. In tudi njih so zadrževala zadnja leta iste nesreče kakor Dolensko: trtna uš je izpodjedla in razdžala vinograde; kar je pustila uš, je uničila peronospora, filoksera; čemur je ta prizanesla, je oklestila toča; česar se je nebo usmilo in ga ni dalo toči v oblast, je zapadlo drugim neizgledam, suši, preobilnemu deževju, čemurkoli — tisoč neizgledov proti nežni trti. A vendar ostajajo ljudje tam doma, delajo doma, trpe doma in se veselo doma, legajo k večnemu počitku doma.

Je li v drugih krajih naše domovine res to preseljevanje in popotovanje le bolezen, naša jetika, ki se je nalaze sosed od sosed, znanec od znanca, prijatelj od prijatelja? Je li sama navada, razvada? Ali je le lov za dolarji?

Ali vendar boleha njih domovina, vsa rodna zemlja na težkih socialnih ranah, ki odganjajo te ljudi z domače drude, izpod rodnih krovov, daleč od matere, ker svoji deci ne daje ljubezni in ne kruha, ki bi jih dajati bila dolžna?

— — —

Večerne sence, dolge, hladne, skoro pošastne so legale po kraškem skalovju. Solnce je slabotno brlelo v daljavi, svetlo lip je moralo ugasiti.